

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Miracula B. Guntheri Ex Ms. codice membraneo bibliothecæ ducis de
Altaems a.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

Ex Ms.

de Altaems desumpta, hæc addit de illius sepultura : Interfuerunt autem sepulturae ejus quamplurimi nobiles de Boëmia et de Bavaria una cum illustri duce Bretizlao et reverendissimo patre ac domino Severo, Pragensi episcopo, et aliis multis clericis et laicis, et fecerunt planetum magnum super corpusculum sanctissimi Senis, animam ejus Regi angelorum cum summa reverentia commendantes et Dominum in omnibus operibus glorificantes.

ii *Codici Ms., e quo Mabillonius Guntheri Vitam edidit, hæc adduntur* : Conditor et Salvator humani generis per ineffabilem suæ bonitatis clementiam mirabiliter sanctos in cælis glorificans, misericors est peccatoribus in terris : et licet jam senescente mundo, corrupta sit omnis caro iniquitate, non tamen accensam lucernam patitur occultari, sed illuminatam igne cælesti ponit super candelabrum, ut omnibus in domo luceat. Lucernam dico beatum Guntherum, qui propria linqendo et Christi præcepta sequendo mundum desepexit, quem miracula ad sepulchrum B ejus, vel alias per merita ipsius, operante divina clementia, facta glorificant. *Sane frequentia admodum B. Guntheri intercessione meritisque contigisse prodigia, abunde docent, quæ modo subduntur.*

MIRACULA

B. GUNTHERI

Ex Ms. codice membraneo bibliothecæ ducis de Altaems a.

CAPUT I.

Miracula B. Guntheri usque ad Martini I abbatis Breunoviensis tempora.

C

B. Guntheri meritis sanantur contracti

Fuit in partibus Pannoniæ quidam Laurentius nomine, nobilis et dives, sed membris contractus omnibus. Hic, audita fama beati Stephani, regis Ungarorum, quanta per illum clarescerent signa Miraculorum, pro recuperatione suæ sanitatis sepulchrum ejus frequentare solebat, et divinam misericordiam per merita ipsius cum lachrymis assidue implorabat. Qui eundem Christi famulum, cum nocte quadam membra sopori dedisset, videbat sibi assistere, dicens*, debere eum in Boëmiam proficisci, et ibi apud sepulchrum beati viri Guntheri sanitatem pro certo accipere. Qui statim tali visioni, tamquam divino præcepto, devote obediens, in Boëmiam proficiscitur, ac beati prædicti patris Guntheri sepulchrum undequaque investigat : tandem per servos suos in claustrum Brennoven perducitur, eique sanctissimi patris Guntheri sepulchrum, ut petebat, ostenditur. Tandem ad sepulchrum positus orationi procubuit diutius, atque post multarum lachrymarum effusionem nec non purissimam orationem sanus et incolumis factus est per

* dicentem

omnes compages membrorum suorum. Quo viso D cuncti miraculo, qui tunc aderant, benedicebant et glorificabant Deum in secula viventem. Fratres autem ipsius cœnobii, pulsatis omnibus campanis, Psalmum *Te Deum laudamus* solemniter decantabant; et beati Guntheri merita populo prædicabant. Ille autem vir, qui sanus evectus fuerat, pallam de nobili opere confectam, quam secum beato Gunthero deduxerat, sepulchro ipsius superposuit, quæ usque in hodiernum diem pro testimonio sanitatis ejus reservatur in ecclesia Brennowensi. Postmodum vero is, qui sanus effectus fuerat, fratrum se orationibus commendans et beati Viri sepulchrum devotius osculando, ad terram nativitatis suæ cum ingenti gaudio repedavit b.

2 Item fuit in Bavaria in Althaensi ecclesia inferiori c vir quidam contractus pedibus a nativitate sua nomine Lanfridus, adeo ut nec sursum posset respicere, nec, ut natura posebat, gressus certos facere. Hic, quoniam naturali gressu pedum carebat, scabellis manuum, sicut poterat, gressus faciebat, cui, assidue orationi instanti, sancta Virgo Maria, Mater Domini, per E visum apparuit, dicens : si corporis tui medelam adipisci desideras, hanc in Brennowensi ecclesia apud sepulchrum beati Guntheri consequi poteris indilate. Qua visa, idem contractus, quasi somno de gravi evigilans, divinam ac beati Viri invocavit clementiam, et injunctum sibi officium itineris aggreditur, multoque labore peracto, vix ad prædictum locum pervenit. Jamque dies beati Dionysii martyris instabat, in qua etiam beati viri Guntheri anniversarium diem prædicta ecclesia solemniter officio celebrat d. Fratribus vero in choro vigiliis * devote psallentibus, languidus, ad sepulchrum beati Viri deductus, attentius precibus instabat, ut sanitatem recipere mereretur. Unde contigit, ut quasi unum de fratribus sub ignota facie, velut de choro venientem, aspiceret, qui sibi blando sermone diceret : Numquid me venientem non aspicias? Cur de terra non erigeris? Qui se subsannari aestimabat, idecirco turbato animo respondebat : Numquid omnibus assurgere possum, quos de choro egredi conspicio? Illo autem accedente propius, porrecta manu sua, levavit languidum de terra et super pedes stare fecit sanum et incolumem. F Scabella vero, quibus utebatur velut pedibus, arrepta, ab ipso projecti longius, et statim ab oculis ejus evanuit, nec postea comparuit amplius. Quo viso cuncti miraculo, qui ad diem festum convenerant, et universi fratres pariter cum languido, qui jam sanus fuerat per merita B. Viri, pulsatis campanis, glorificabant et benedicebant Deum omnipotentem, qui in Sanctis suis ubique facit mirabilia.

3 Alio quoque tempore quidam nobilis de Boëmia nomine Zazin, obsessus erat a demone et multo tempore atrociter cruciabatur, qui ad viri Dei Guntheri tumulum ligatus adducitur, sed mox ut ejus tumbæ superponitur cum oblationibus parentum ejus, orationibus præmissis a demone eripitur, ac sanitati pristinae redditus est meritis beati Guntheri. Quod videntes cuncti, qui tunc huic miraculo aderant, magno repleti gaudio, campanarum sonantibus signis, communiter Deum benedicebant et glorificabant viventem in secula seculorum, beatumque virum Guntherum majori venerabantur devotione tali miraculo provocati, et hoc miraculum longe lateque publice prædicabant. Sunt

demoniacus, mutus et cæcus.

A Sunt et alia miracula, quibus athleta Christi Guntherus plebi suae solita gratia subvenire consuevit. Quidam enim civis Pragensis, Martinus nomine, cum haberet filium caecum et mutum a nativitate, audita praefati Sancti fama, spe divinae clementiae fretus, propriis filium suum bajulans manibus, venit ad Brennense e monasterium et eidem Sancto confessori, quasi quidam rusticus sancto Benedicto *, filium suum ad tumulum ipsius offert, tum convitiando, tum etiam supplicando rogabat, ut filium suum unicuique curare dignaretur. Ubi cum orationi devote insisteret, meritis beati Guntheri filium suum recipere meruit sanum et incolumem, ab omni, qua detinebatur, infirmitate per omnia liberatum. Quo pater miraculo comperto, ingenti alacritate et mediam partem bonorum suorum offert Brennonensi monasterio pro filii sui sanitate, quem jam oculata fide conspicit sanatum. Ad quod factum universa Pragensis civitas cum iis, qui tum ad sepulchrum beati Viri convenerant, laudabant et benedicebant Viventem in secula seculorum.

* an Gunthero?

B
ex eo item alter;

B 4 Et ecce quidam Bavarus, qui tunc temporis in Brennou aderat, ut merces exerceret, domum properat; miracula, quae viderat, vicinis divulgat; ac cuidam amico suo persuadet, ut filium suum, quem a nativitate caecum habuerat, sancti Guntheri precibus commendaret, credens ex toto corde ipsum posse per omnia sanari precibus et meritis beati Guntheri. Quod pater ut audivit, Sanctum tantum relatione cognitum die ac nocte precibus pulsat pro filii sui sanitate. Cumque multis insisteret jejuniis et orationibus, divinitus edocetur per visionem, ut, relicto filio suo caeco domi, celeriter pergat in Boemiam et in abbatis Brennonensi sepulchro sancti Guntheri procumbens, auxilium filio suo deprecatur. Visioni tali vir congratulans in Boemiam proficiscitur, ac praefatam abbatiam aggreditur, sepulchro sancti Viri prosternitur, flagitans cum lachrymis, ut filium suum, quem caecum et infirmum graviter domi reliquerat, sanum per merita sancti Viri accipere mereretur. Porro tali oratione completa, cum in nocte sopori membra dedisset, apparuit ei quidam senex decora facie, dicens ei; exaudita est petitio tua, quia filius tuus per jejunia tua et orationes tuas, beato Viro Gunthero pro te intercedente, jam lumen recepit et omnimoda sanitati restitutus est. Hic ergo anceps promissi praedictus Bavarus domum revertitur; sed quis unquam divinis oraculis deceptus fuit? Certe nemo. Cum autem appropinquaret domui, noti et amici occurrunt, dicentes, puerum non tantum visum, verum etiam totius corporis recepisse sanitatem. Pater vero dubitat et gaudet. Itaque dubitata cumulatur gaudia: nam quod dicebatur ab amicis ejus, jam oculis patris videtur. Interrogat igitur, in qua die, vel quo tempore puer melius habuerit, sique notificatur ei, quia ante sex dies esset sanitati restitutus. Cognovit itaque pater, quia illa hora erat, in qua divinitus responsum acceperat, filium suum sanatum esse et illuminatum, et tunc credidit ipse et domus ejus tota, et facta est magna laetitia in provincia illa temporibus illis.

triennio languidus,

5 Quodam etiam tempore fuit in partibus Thuringiae f vir quidam nobilis et potens, Petrus nomine, qui per trium annorum spatium

Octobris Tomus IV.

gravi infirmitate correptus, magis optabat mori, quam vivere, quia jam ab omnibus amicis despectus habebatur. Hic audita fama beati viri Guntheri, quod multos ab infirmitatibus suis meritis liberasset, ejus se precibus commendavit, ubi cum multis orationibus amici ipsius ad Deum insisterent, sanitatem pristinam recipere meruit. Tandem bene convalescens iter arripuit in Boemiam, et venit in monasterium Brennonense, et ibi ante sepulchrum beati Guntheri confessoris se prostravit, et cum multis lachrymis orationem fudit, et erigens se a terra sacram tumbam osculabatur, atque suspiria longa trahens cordis ab imo, pallam, quae super tumbam posita erat, lachrymarum stilla perfudit. Quidam autem ex fratribus nostris, huic spectaculo assistentes cum omni diligentia investigare satagunt, unde venisset, aut quis esset? At ille, paulisper erigens se ab oratione et mente confortatus, tale edidit responsum: De partibus Thuringiae ad referendas Deo grates et laudes venio et speciali domino meo sancto Gunthero, cujus meritis et intercessione a longa aegritudine liberatus sum. Per trium namque spatium annorum magno languore correptus, non manum ad os ducere, nec aliud in latus declinare potui. Unde contigit, ut, ingravescente dolore, indesperata mors in foribus assisteret; ecce, subito Vir canicie venerabili splendidus astitit, cujus ab ore tale fluxit eloquium: Surge velociter, et Boemiae partes adire festina, ac in monasterio sanctorum Adalberti atque Benedicti g ante sepulchrum beati Guntheri debitas laudes omnipotenti Deo pro sanitate restituta referre, ne pigriteris. Audito hoc miraculo, cuncti fratres glorificabant Deum omnipotentem, qui sui Famuli merita longe lateque declarat.

EX MSS.

E

g

6 Alio vero tempore, cum per Horarum spatia fratres in choro devote psallerent, vir quidam causa orationis monasterium est ingressus, cujus in collo morbus erat gravissimus, moxque perlustrans altaria, venit ad altare beati Stephani Protomartyris, juxta quod beati Viri sepulchrum est, ibique orabat. Completa itaque oratione, ac lassitudine victus sedit super sepulchrum, non intelligens, pretiosum intus latere thesaurum. Erat vero, ut ita dicam, guttur ipsius morbo turgente tumore infectum. Sed Vir beatus non F patiens, se indigno pondere deprimi, veluti de gravi somno evigilans magno impetu jactuque in alteram partem muri hunc projecit, ita ut vitium, quod latebat in collo, ore prosiliens appareret in terra. Viso tali miraculo, cœtus fratrum communiter Deum, pulsatis campanis, laudabant et benedicebant. Item sub cujusdam festivitatis die caterva fidelium ad ecclesiam Brennonensem procedente, mulier quaedam, nomine Bozena, cujus manus sinistra longo tempore cyragna ab humero constricta aruerat, causa orationis monasterium est ingressa. Quae, dum ad sepulchrum saepe memorati viri Guntheri oraret, manus ejus coram clericis et laicis infra orationem sanata est: quorum multi veraces testes nunc usque sunt. Sed et ipsa mulier illa hora et omni tempore vitae suae fidei testimonio ipsius Sancti meritis se sanatam esse, affirmabat, Deum benedicens, et sancto Gunthero grates referens.

colli tumore et mulier chiragra laborans,

demoniacus alter,

7 Contigit etiam, quod quidam custos apud monasterii, in quo corpus beati Guntheri requiescit,

189 escit,

EX MSS.

escit, nomine Ztres, dum mel alveis furatus fuisset, et inde sæpius accusatus, reatum suum confiteri nollet, tandem una nocte, ut furtum dissimularet, quod commiserat, acclamavit more terræ super latrones, simulando eos cum melle aufugisse. Ibidem arreptus ergo est a dæmonio, et cum diutius acriter cruciaretur, adductus est ad valvas monasterii, ut meritis beati Guntheri liberaretur a dæmonio, et ibi per triduum fuit ad columnam ligatus. Post triduum vero dæmonium clamans dicebat: Cur, Gunthere, me expellis de meo habitaculo, et post hanc vocem exiit ab homine, tanquam avis nigerrima, videntibus omnibus, qui tunc aderant; et pariter ruptis funibus, cum quibus idem dæmoniacus ligatus fuerat; quasi de gravi somno evigilans cum immensa cordis alacritate ad sepulchrum sancti Guntheri accessit, et ibi prostratus ad orationem se cum lachrymis dedit, gratias Deo referens et beato Gunthero. Tandem ab oratione compos rationis surgens, coram multis confitebatur delictum suum, quod mel furando commiserat, et protestabatur publice, quod ipsum omnipotens

B Deus per merita beati Guntheri liberasset a dæmoniacâ obsidione, ipsumque sepulchrum beati Viri devotius osculando coram multis tam clericis, quam laicis, qui tunc præsentialiter ad hoc miraculum convenerant, gratias Deo et beato Viro agebat, promittens sub juramento, quod, quandiu viveret, nunquam aliquod furtum licet modicum committere vellet, monens et rogans omnes, tunc ad sepulchrum astantes, ut caverent sibi de cetero talia committere.

et morbo caduca obnoxius.

S Conditor et Salvator humani generis per ineffabilem suæ bonitatis clementiam mirabiliter in cælis Sanctos glorificans, pius et misericors peccatoribus in terris, quamvis, jam senescente mundo, corrupta sit omnis caro iniquitate, non tamen accensam lucernam patitur occultari: sed illuminatam igne cælesti ponit super candelabrum, ut omnibus in domo Dei luceat. Lucernam dico beatum Guntherum confessorem, qui propria relinquendo, et præcepta Christi sequendo, mundum cum suis pompis despexit, quem miracula ad sepulchrum ejus, seu alias per merita ipsius, operante divina clementia, continue glorificant *h.* Et quid dicam? Testantur enim fideles Christi fama publica pro laboribus suis ipsum esse remuneratum in cælis, qui ad sepulchrum ejus votiva donaria cum luminaribus offerunt in diversis necessitatibus et tribulationibus expertis * sanctitatis ipsius auxilia, quæ silentio præteriens, pauca ad exemplum Christi fidelibus enarro, quia et cibus, qui parcus apponitur, dulcius sumitur. Sub eodem tempore fuit quidam adolescentulus, nomine Peregrinus, de civitate Pragensi in monasterio Brennewensi ad Ordinem receptus, qui inter ceteras infirmitatum molestias caducum morbum patiebatur, eratque ab omnibus despectus propter fistulam, quam habebat in collo suo, cui privatim in oratione manenti dictum est per visionem; si ad sepulchrum beati Guntheri sæpius oraveris, sanitatem corporis recipiens ab omni morbo liberaberis. Cui visioni propter suam simplicitatem non credebatur primo et secundo. Factum est autem, ut quadam die more solito cadens in terram per multum tempus atrocius cruciabatur *, sicque stridens dentibus et spumans, ter quaterque in auxilium sibi sanctum Guntherum interpellare audiebatur. Tandem in visione dictum est ei, ut ad sepul-

* cruciaretur

chrum beati Viri pro sanitate recuperanda devotius instaret, qui tamen credere dissimulavit, sed simpliciter commendabat se precibus beati Guntheri. Postquam vero sanus factus est, interrogabatur a fratribus, cur sanctum Guntherum infra infirmitatem suam sæpius interpellasset, qui cum lachrymis respondit eis, se traditum fuisse teterimæ mulieri, quæ sparsis crinibus ad abyssum trahebat ipsum, atque sanctum Guntherum ad preces suas affuisse, ipsamque mulierem in abyssum suis meritis fugasse; se vero vehementer arguisse, cur visioni non credidisset usque tertio. Hoc fratres audientes domus ejusdem gaudio magno repleti glorificabant et benedicebant Deum, beatumque Virum majori devotione venerabantur. Ab illa ergo hora prædictus adolescens sanus factus per Dei gratiam et merita beati Guntheri non est passus caducum morbum amplius, nec fistula apparuit in collo suo de cetero. Ad sepulchrum itaque beati Guntheri die ac nocte devotius orationi instans, laudes Deo omnipotenti pro sua sanitate et beato Confessori referre non cessabat.

E

9 Post hæc aliquanto tempore evoluto, uno die hora nona idem adolescens volens secretius orare, monasterium est ingressus, et ad sepulchrum B. Viri oraturus accessit, et sic inter orationem ad lampadem vitream aspiciens, quæ nondum erat accensa, vidit eam subito per se accensam ardere et obstupuit vehementer, sed protinus confortatus animo cucurrit nunciare fratribus, cum quibus conversabatur, miraculum, quod acciderat: qui venientes ad vocationem ejus, mirati sunt, quia, ipsa lampade immobiliter pendente, flamma quasi de pluribus simul conjunctis luminaribus altius more solito procedebat. Et tunc interrogavit, utrum custodes ecclesiæ post Missas lampadem extinxissent, quam ipse nec etiam accensam fuisse, sub juramento asserebant. Aliquantum vero seniorum ex ipsis fratribus non credentes suspicabantur, per ipsum adolescentem fuisse accensam, propter quod duriter flagellatum extra monasterium prædictum adolescentem eiecerunt: sed ille sicut inter verbera, sic etiam ejectus idem miraculum, et qualiter sanatus fuerit per merita beati Guntheri fidei testimonio coram multis clericis et laicis referebat. Eodem quoque tempore multi Christi fideles propter hoc miraculum et alia quamplura, quæ Dominus operabatur per merita beati Viri, ad sepulchrum ejus confluebant orationibus se ipsius commendantes. Interea etiam duo leprosi extra Pragam constituti, hoc miraculo excitati, et magnam confidentiam habentes in beato viro Gunthero, venerunt ad claustrum Brennese orationis causa et stantes in cymeterio circa murum ecclesiæ contra sepulchrum Viri Dei assiduis orationibus instabant. Tandem tertio die cum iterato rediissent ad sepulchrum, et more solito orationi procubissent, meritis et precibus beati Viri mundati venerunt atque occulte inde discesserunt, Creatorem omnium rerum pro beneficiis suis glorificantes, et sancto Gunthero copiosas gratiarum actiones cum lachrymis referentes. Sed nunquid latuit divina virtus, in eis operata salutem? Nequaquam: nam cum essent lepræ macula infecti, multis hominibus erant noti, a quibus, cum jam mundati essent, interrogabantur, quo remedio vel qualiter sanati fuissent. At illi clara voce profitebantur, se beati Guntheri meritis mundatos, et

Lampas sponte accenditur, vini e lepra,

A et hoc ipsum longe lateque publice prædicabant. Jam enim occultari non poterat tam evidens et insigne miraculum. Quod nos honestorum virorum relatione et etiam fide dignorum, nec non ipsorum leprosoꝝ testimonio roborati, et certificati ad laudem nominis Jesu Christi et beati viri Guntheri describere curamus.

ager ex infectione dæmonum
i
k
l
m

10 Modernis vero temporibus, præside in sede Apostolica beata Papa Innocentio quarto *i*, et Pragensis ecclesiæ cathedræ Nicolao *k* episcopo *l*, quidam serviens abbatis ejusdem monasterii Clementis *m* gravi correptus ægritudine duos dæmones, unum scilicet in specie mulieris maritata, cum qua idem infirmus adulterium commiserat; alterum vero in specie viri ejusdem mulieris circa lectum suum per visionem astare videbat: sed alter dæmon, qui mulieris speciem præstendebat, ipsum amplectendo plurimum blandiebatur. Alter vero, qui in mariti specie apparebat, eidem infirmo grandi baculo mortem inferre minabatur; qui, ut sæpe lachrimabiliter referre consuevit, licet tali visione multum cruciaretur, beati tamen Guntheri auxilium humiliter implorabat, ut eum ab hac anxietate liberare dignaretur, et dum ita in oratione persisteret, ecce nubes lucida super eum apparuit, de qua quidam Senex in reverenda canitie et monachali habitu, baculum in manu sua portans, procedebat, ad ejus præsentiam prædicti dæmones evanuerunt. Ipse vero Senex accedens ad lectum infirmi, ipsum cambuca sua, quam manu gestabat, ita duriter percussit, ut videretur infirmo, quod eadem cambuca sive baculus confringeretur. Ægrotus autem magnum ex illa percussione sentiens dolorem, inquit: Heu, mi Pater, jam morior. At ille dicebat ei: Nequaquam, fili mi, morieris; sed per istum ictum ab ista liberaberis infirmitate. Et post hæc verba evanuit ab oculis ejus idem Senex. Infirmus autem, qui jam fuerat pristinae sanitati restitutus, omnibus ad se venientibus hoc miraculum cum lachrymarum effusione declarabat, et paulo post surgens a lecto ægritudinis, ante sepulchrum beati Guntheri se prosternens, Deo gratias referebat et beato Gunthero confessori, per ejus interventum et merita se a dæmonum infestatione et a mortis periculo liberatum,

C perfusus lachrymis asserebat, vovens et spontanea voluntate promittens ibidem, quod ante diem obitus beati viri Guntheri annis singulis, quamdiu viveret, biduo jejunaret, quod adhuc cum devotione mentis et cordis satagit fideliter adimplere. Nos vero, qui eundem servientem familiaris cognovimus *n*, sæpius ab eo interrogavimus, quomodo vel qualiter sanitati pristinae tam cito restitutus fuerit; responsum ejus tale accepimus, quia meritis et precibus beati Guntheri, confessoris Christi, ab ægritudine, qua detinebatur, meruit liberari, et hoc non solum nobis, sed omnibus, qui ad ipsum confluebant, publice referebat.

mulier nobilis e gravi morbo,

11 Anno gratiæ millesimo ducesimo quadragesimo octavo, quarto Nonas Septembris, quedam domina nobilis, Gertrudis nomine, uxor cujusdam potentis viri, Bohuslai dicti, de Boëmia, cum esset in maxima infirmitate constituta, et jam parentes et amici ejus, et meliores medici in regno Boëmiæ, qui sui curam habebant, de vita ipsius omnino desperarent, frater Waltherus de Ordine Prædicatorum, videns magnum planctum hominum, consuluit viro et amicis, ut eam quam citius in

Brennewe leviter portarent, et commendantes summo medico, Filio beatæ Virginis, ponerent ante sepulchrum beati Guntheri per cuius merita fere quotidie multa Dominus operatur miracula, Quæ tandem allata et ante sepulchrum posita semiviva, statim infra Missarum solemniam coram multis astantibus pristinae sanitati est restituta, et tunc ipsa et amici ejus, oblatione facta, cum immenso gaudio ad propria sunt reversi, glorificantes et laudantes Deum regnantem in secula seculorum. Anno gratiæ millesimo ducesimo quinquagesimo sexto, quinta Nonas Julii Andreas, bonæ famæ serviens Domini Wolckmari de Trebatuch, infra Missarum solemniam filiam suam, mutam et arreptitiam, mordentem, et indifferenter homines percutientem, duxit ad sepulchrum beati Guntheri, quæ statim mitigata obdormivit, et quam cito evigilavit, apertum est os et lingua ejus, quæ etiam non poterat * in gutture miserabiliter infirmitate horribili collecta seu contracta; et cepit sane sicut hactenus loqui, petens sibi aliquid dari ad manducandum. Et sumpto cibo prope tempus vespertinum sana et incolumis domum **E** reportata est: quæ iterato in sequenti die ad sepulchrum reducta, sana et læto vultu coram multis apparuit, ut si nuper infirmitatis gravamine lasa non fuisset.

ex MSS

* supple: comedere vel loqui

12 Anno gratiæ millesimo ducesimo quinquagesimo sexto xi Kal. Augusti in festo sanctæ Mariæ Magdalena domina Barbara, honesta matrona de civitate Praga in tempore vespertino nimis sitiens aquam calidam bibere, fecit eam sibi quam citius portari, quam cum allatam bibisset, incontinenti furere cepit tamquam daemniaca, et dentibus stridere, homines blasphemando et impie percutiendo eosdem. Tunc pater et mater et cognati ejus ad eam concurrentes, cum aliud nescirent, quid ei facere deberent, domi ligatam per triduum tenuerunt, quam non convalescentem die quarto in festo sancti Jacobi ad ecclesiam Brennowensem, omnimode repugnantem, duxerunt, et, cum appropinquaret portis ecclesiæ, illa fortiter clamavit, dicens: Dimitte me abire: nihil enim habeo facere cum ista ecclesia, quæ nulla est, nec mihi necessaria. Tracta est nihilominus in ecclesiam et ad sepulchrum beati Guntheri posita, **F** ut * pro ea pater et mater aliique cognati ejus misericordiam Dei, ut per beati viri Guntheri merita sanaretur, devotissime implorabant, beatum Guntherum ad hoc idem faciendum suppliciter deprecantes. Ipsa vero die noctaque in ecclesia et in hospitio, in quo pernoctabat, percutere volebat turpiter, blasphemans omnes, qui aderant ei amicitia beneficia impendendo. Tertia quoque die ante sepulchrum beati Guntheri jacens, appropinquante hora vespertina, vidit Priorem prope se ambulantem, quem submissa voce ad se vocavit, rogans eum humiliter et devote, quod ejus confessionem audiret et eam Corpore et Sanguine Christi communicaret. Quæ ad interrogationem Prioris, quomodo se haberet: respondit, se melius habere. Prior autem sequentis diei mane, dicta dominae confessione audita et medulliter per circumstantias examinata, videlicet an illa confessio ex Deo, vel ex instinctu inimici humani generis procederet, intellexit, eam esse curatam: ipsa enim inter alia confessionis secreta publice dixit, se fore pristinae sanitati et intelligentiæ restitutam per Dei gratiam et per sancti

daemniaca,

* lege: et

ex ms.

cti Guntheri præclara merita et gloriosam intercessionem, et sacrosanctum Corpus, Sanguinemque Christi debere sibi cedere ad salutem corporis et animæ. Igitur dictus Prior, Missa celebrata, dominam illam Corpore Christi et Sanguine refecit. Postquam refectionem dicta domina non audebat aliquot diebus de facili ecclesiam exire, timens diaboli iterum laqueum incidere, quo contrito, per sanctum Guntherum se liberatam a dæmonio, proclamabat. Tandem per amicos et parentes animata domum cum ipsis gaudentibus et laudantibus Deum reversa est.

puer inaccessu
privatus,

13 Anno Gratiæ millesimo ducesimo quinquagesimo sexto, quarto Nonas Augusti, quidam honorabilis vir, Ulricus nomine, civis Pragensis, filium suum tenerum, gravis infirmitatis vinculo pedibus ad invicem ita colligatum, quod ad invicem non poterant aliquo modo disjungi, nisi nervis distractis, quod plus obtuisset eidem: insuper quasi exanguem et sicum corpore, sicut sine carne, cute tantum ossibus contactis, semivivum et oculo sinistro carentem, de cuius vita penitus ab omnibus, qui aderant, desperabatur, a nutrice ad sepulchrum beati Guntheri in Brennowe leviter portari præcepit cum filia sua hydropica, quæ cibo et potu non poterat repleri, ad quam jam nullus hominum pro fetore nimio accedebat, quia quam cito cibum et potum sumebat, nondum digestum foetidissime ejiciebat, quæ etiam pedibus gradi non poterat; sed super posteriores partes in terra miserabiliter gradiebatur, cute corporis sui gressu illo miserabili omnino exinanita. Cum autem ille puer et illa puella ante sepulchrum beati Guntheri depositi, et quandoque super sepulchrum provoluti fuissent, mater et cognati eorum pro ipsis precibus et fletibus Domini nostri Jesu Christi misericordiam invocabant, ut per præclara merita et intercessionem beati Guntheri sanitati pristinæ restituerentur. Post celebrationem vero Missæ cum per momentum unius brevis horæ moram facerent, donaria sua super sepulchrum solito more devotissime offerentes, interim præfatos pueros a languoribus cunctos * conspiciunt, quos sanos et hilares, laudantes et glorificantes Deum in mirabilibus Sanctorum suorum operibus, domum gaudio repleti secum pariter reduxerunt.

* lege: cum
disliberatosmembrique
fractus sunt
incolumes.

14 Adhuc idem honestus vir Ulricus tertio Kal. Augusti in Brennowensi monasterio ante sepulchrum beati Guntheri coram populo protestatus et confessus est oretenus publice dicens, quod filius suus, Hermannus nomine, bene litteratus et prudens, modo in Salzburg o degens, ante quindecim annos de casu equi contractis membris corporis sui, integrum annum et dimidium in lecto continne jacuit, viribus totaliter exhaustus, non movens se quoquam, sed jacens in illa tantum parte, in qua manibus aliorum ponebatur. Quem tandem, quasi divina inspiratione præmonitus sive instinctus, in curru duci fecit suaviter a servientibus p suis ad tumulum beati Guntheri; ipse vero domi remansit. At servientes filium domini sui ante sepulchrum in suo lectulo jacentem: posuerunt, pro quo divinis Officiis peractis ibidem, et oblationibus more solito exhibitis, per misericordiam Dei, medicantibus beati Guntheri meritis, nominatus juvenis, membris suis pristinae sanitati restitutus *, surrexit de lectulo, nullo penitus ipsum adjuvante, et procidit super sepulchrum, gratias immensas cum fletu omni-

* restitutus

potenti Deo referens, quod eum per beati Guntheri intercessionem et præclara merita beneficio sanitatis integræ restituit, et ascendens equum, non curram, in quo adductus fuerat, cum immenso gaudio, servientibus patris sui congaudentibus, ad patrem suum et matrem Pragam hilaris rediit. Dies quippe, in qua sanatus est, secunda feria fuit, qua omni anno nomine Vigilie beati Guntheri usque modo jejunavit et jejunare vovit, quamdiu vixerit, panis et aquæ semel in die refectione contentus.

ANNOTATA.

a Apographo, ex quo hic edimus B. Guntheri *Miracula*, initio Vitæ B. Guntheri hoc in margine Annotatum adjicitur: Ex codice membrano bibliothecæ ducis de Altaems antiquo et seculo 13, ut videtur, maxima sui parte scripto. *Non una manu hic exaratus fuit: prima manu præter B. Guntheri Vitam scripta fuere Miracula, quæ a num. 1 usque ad num. 25 cap. 2 leguntur, et ad annum usque 1263 extenduntur. Tum proxime sequitur in Vitam B. Guntheri observatio, recentiori manu, quæ secunda est, in codice Altaensi exarato, quam in Annotatis, quod nullum B. Guntheri miraculum contineat. separatim a miraculis exhibebimus infra. Tertia manu et recentiori iterum scripta sunt quædam B. Guntheri miracula, quæ habentur infra cap. 2 a num. 25 usque ad finem. Quæ quarta manu scripta sunt, omisi, quod nihil illic novi, sed quædam tantum miracula, jam prius relata, repererim.*

b Non omnia B. Guntheri miracula referre voluerunt, qui hoc et quæ sequuntur, litteris consignarunt: nam sub calcem Vitæ B. Guntheri, eadem, qua hoc prodigium, manu exarata, ista leguntur: Multi etiam infirmi, qui eodem die (quo Breunovici sepultus fuit) ad sepulchrum ejus sanitatis gratia convenerant, meritis et intercessione beatissimi viri Guntheri sanitati pristinae sunt restituti coram omni populo et clero, qui tunc temporis præsentialiter affuerunt.

c Vide lit. c in Annotatis in Vitam B. Guntheri.

d ix Octobris.

e Ita hoc loco Breunoviense monasterium exprimitur in apographo nostro, quod semel monuisse sufficit.

f Vide lit. d in Annotatis ad Vitam B. Guntheri.

g Utriusque Acta illustravimus, S. Benedicti ad diem xxi Martii; S. Adalberti, episcopi Pragensis et in Prussia Martyris, ad diem xxiii Aprilis. Hunc et Boleslaum II, Bohemix ducem, prima Breunoviensis monasterii fundamenta jecisse, scribit Zigelbauer cap. 1 Historix ejusdem monasterii. Ex eodem cap. 8 habemus, monasterium Breunoviense SS. Adalberti et Benedicti, post acceptas anno 1262 S. Margarete virginis et martyris reliquias novum ab ea nomen invenisse.

h Eadem fere verba legebatur post Vitam B. Guntheri in codice, e quo illius Vitam edidit Mabillonius. Vide Annotata in Vitam B. Guntheri litt. ii.

i Revit Ecclesiam ab anno 1243 usque ad annum 1254.

k Successit in episcopatu Pragensi Burchardo seu Bernardo, qui ano 1339 obiit, Nicolaus, abas

A *alias Henricus, baro de Rosis, obiitque anno 1258. Ex pessina in Phosphoro Pragensis ecclesie, radio 5, pag 599 et seq.*

1 *Arnestus de Pardubicz primus Pragensis archiepiscopus factus est anno 1344. Ex eodem Pessina pag. 600.*

m *Abbas Breunoviensis, hujus nominis II, post annorum XI regimen obiit anno 1251. Ex Ziegelbauer in serie Abbatum Breunoviensium.*

n *Hinc collige scriptoris hujus etatem.*

o *Salisburgum, olim Juvavia dictum, civitas est in Bavaria Inferiori sub dominio proprii archiepiscopi.*

p *Seu famulis.*

CAPUT II.

Miracula B. Guntheri, Martini I abbatibus Breunoviensis tempore facta.

B

B. Guntheri
ope caeca
videt.

Cum praeclara beati Guntheri merita in sinu sanctae Matris Ecclesiae, quamvis diversis temporibus saepissime luce clarius eluxissent, contigit tamen, divina favente Clementia, ut temporibus domini Martini abbatis a, qui tunc temporis, Deo auctore, in temporalibus ac spiritualibus jam dictam Brennowensem ecclesiam provide gubernabat, perplura meritis perfati viri Dei Guntheri evidentissime plus solito miracula emersissent. Nam anno Gratiae millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo, sexto Idus Junii, matrona quaedam, dicta Beatrice, ex dioecesi et regno Pragensi, sumens originem de villa, cui vocabulum Hostchorm b, cum tantum haberet filiam Bratrumilam, sed heu! demeritis exigentibus a nativitate caecam; hanc tenerime, ut mos est, et materno diligere affectu, secum ad limina beatissimi Guntheri deducere non neglexit. Igitur cum apud sepulchrum jam saepe dicti Guntheri mater puellae divinum auxilium saepius imploraret, petens cum lachrymis meritis ac precibus beati Guntheri natae unicae in visus recuperatione misericorditer subveniri; res stupenda et nostris temporibus non modicum admiranda opere beati Guntheri noscitur evenisse. Nam cum orationi frequenter insisteret, mox puella lumen oculorum, quo a nativitate fuerat orbata, beati Guntheri meritis est adeptae. Huic tam laudabili, immo usque in secula commendabili operi Dei per merita beati Guntheri centum fere homines utriusque sexus et etatis, qui ad domum Brennou causa orationis advenerant, interfuisse noscuntur. Praecipue tam * parentes puellae, Waurinecz proximi * matris Beatrice, et patruus sacerdos de proxima villa, qui et jurati in praesentia episcopi e, immo sub interminatione divini iudicii sunt publice protestati, saepe dictam puellam a nativitate caecam, sed per beatum Guntherum mirabiliter illuminatam. Sit ergo Dominus in secula laudabilis, qui in meritis beati Guntheri semper est et ubique mirabilis. Testes episcopus Nicolaus, Lupoldus abbas de Cladrub d et Zacharias Praedicatorum.

* an tamen?
* an proximus?

16 Eodem quoque anno, licet diverso tempore, pridie Kal. Junii, quaedam conversa hospitalis domus Stellatorum e, vitae integritate conspicua, nomine Jutta, cum ferme octo annis fluxum sanguinis incurabiliter pertulisset, tandem, beati Guntheri fama currente, decrevit ipsius limina, contradictione qualibet postposita, visitare. Cumque debilitate adeo premere, quod opus propositum perficere non valeret, magistrum domus hospitalis adiit, petens sibi vehiculi auxilium impertiri. Quo cum esset evecta et ad sepulchrum beati Guntheri deducta, mox brevi oratione pristinam meruit recipere sanitatem. Ad experiendam autem hujus rei veritatem, cum dominus dioecesanus non posset personaliter interesse, quibusdam viris fide dignis Ordinis Fratrum Praedicatorum, Fratrum Minorum, Fratrum Cruciferorum hoc miraculum examinandum fidelius delegavit. In quorum presentia Magister domus hospitalis, et Magistra domus ejusdem cum Jutta, Buda, Perchta, Cuni-gunta nec non tota familia domus ipsius sub iuramento asseverarunt, ita esse, sicut ante sumus prosecuti.

EX MS.
sanguinis
fluxus.

E

et chiragra
tollitur, muti
loquuntur.

17 Item aliud de novo emersit miraculum, quod non aestimo levitatis causa sub silentio praetereundum. Jam quaedam puella, utroque parente nobili ducens originem, cum guttae f' vitio manum aridam anno fere dimidio habuisset, veniens ad sepulchrum beati Guntheri ibidem invocato ejus auxilio presentibus sanata est. Item mulier quaedam de villa domini Jacobi vulgariter appellata, Novaves, filia Quassate usum loquendi anno dimidio et amplius amiserat, quae dum ad sepulchrum viri Dei Guntheri patris et aliorum manibus esset adducta, licet ea nolente, et aliquanto tempore ibidem morata fuisset, in die Exaltationis Crucis cum pater ac vicini, qui eandem adduxerant, orationibus prolixis Deum pro ea invocarent, infra cantum Vesperarum per merita jam dicti viri Dei Guntheri perditae linguae modulos est adepta et coepit loqui recte, Deum in meritis beati Guntheri mirabilem praedicando. Omnes vero, qui aderant, in stuporem levaverunt voces in caelum, Dominum laudantes et Sanctum in secula viventem. Item simile huic miraculum ejusdem Viri Dei ad sepulchrum emersit. Nam quidam vir, nomine Pozdaca de villa Zlapanow g, annis tribus lingua ad palatum ejus haerente, loqui cum non potuisset, ac in tantam debilitatem corporis incidisset, ut nec ire, nec se movere posset, amicis de vita ipsius minimam spem habentibus, ad sepulchrum beati Guntheri currui superpositus a cognatis est deductus, et, cum septem dies ibidem continuasset, in die Purificationis sanctae Mariae, amicis ipsius pro eo misericordiam Dei implorantibus, corporis ipsius similiter debilitas sanitatem, et lingua constricta ope beati Guntheri percipere meruit sospitatem. Cujus rei causa omnis populus, qui tunc pro devotione ad ecclesiam convenerat, dedit laudem Deo. Hujus testes sunt plebanus ejusdem villae, nomine Jacobus, et demulti * omnes vicini.

F

* an demum?

18 Eodem anno quaedam matrona, nomine Hodusse, de villa Dubeze h, visu sex annis privata ad ecclesiam Brennou in curru est adducta per amicos, quae, dum una cum amicis pro receptione visus Dominum, aliquo tempore circa sepulchrum beati Guntheri morata, flagitasset

mortua ad
viam redit.
ceci

xx ms.

flagitasset, in festo sancti Valentini martyris patrocinio beati Guntheri lumen recipere meruit oculorum. Quod videntes, qui ad sepulchrum devotionis gratia confluerant, Dominum altis vocibus attollebant. Testes miraculi domina ejusdem villæ, plebanus de Lutosnyez *i*. Item quidam civis Pragensis, nomine Putno, filiam parvulam longa et gravi egritudine laborantem pro implorando beneficio beati Guntheri cum uxore sua ire decrevit *k*, et cum iter faceret, et monasterio appropinquaret, languens spiritum exhalavit. Pater vero fiduciam habens in Domino et beato Gunthero, cujus filiam meritis commiserat, cursu præpeti veniens ad ecclesiam cum uxore ante sepulchrum beati Guntheri corpusculum extinctum cum magno fletu deposuit, et cum amaro essent animo Dominoque insisterent, precibus beati Guntheri et jussu Dei, cum per aliquod tempus corpus mortuum immobile jacisset, moveri cœpit, et post pusillum obtentu beati Guntheri sana et incolumis reddita est matri suæ. Quo viso miraculo, ecclesia fidelium laudes Domino conclamabat. Quod miracu-

B lum in die sanctæ Gertrudis est Deus operatus. Item eodem anno quædam virgo, nomine Michola, de villa Zlap *l*, a nativitate cæca, a matre ad ecclesiam est ducta, et orationibus una cum matre incumbens, cum tredecim annis cæca fuisset, anno quarto decimo nativitatibus suæ, xv Kal. Junii, suffragio beati Guntheri visum recepit. Hujus testes episcopus Pragensis, frater Nicolaus Minor, Paulus plebanus ejusdem villæ.

item alii

19 Eodem anno xv Kal. Septembris matrona quædam, nomine Drahomila de Beneslow *m*, audiens famam beneficiorum, quæ Dominus per merita beati Guntheri super infirmos, variis oppresso languoribus, operabatur, habens filiam unicam, sed heu! cæcam a nativitate, nomine Hodaunam, undecimum ætatis suæ ducentem annum, devotionis causa venit ad ecclesiam Brennow cum filia nominata, atque per triduum coram Domino preces ex intimis cordis pro receptione visus filie suæ ad sepulchrum beati Guntheri fundens mansit. Cujus cordis contritionem cernens Dominus, utpote misericors et pius, precibus ipsius præsto fuit: nam ea orationi incumbente quinto decimo C Kal. Septembris infra Vesperarum cantationem filia ipsius prænominata opere beati Guntheri mundiale lumen vidit. Quo facto mater exhilarata ad præsentiam abbatis et conventus detulit, Deum, beatum Guntherum, cujus precibus hoc miraculum accidit, altis vocibus collaudabant. Testes hujus facti domina Marika de Ketworiez, dominus decanus Pragensis, Woyzlaus et Magnus fratres Minores de sancto Francisco, Ulricus, miles episcopi Pragensis. Cujusdam bonæ vitæ viri de villa Wrannau *n*, Hostey nomine, filius, nomine Marik, cæcus voluntate Domini effectus fuerat, et anno integro visus expers mansit; quapropter pater non modice dolens et de salute filii fere jam desperans, sed amicorum quorundam verbis instructus cum filio cæco orandi causa ad ecclesiam descendit Brennowensem. Quo cum venisset in terra procumbens amariores lachrymas pro filii sanitate juxta sepulchrum beati Guntheri coram Domino profudit, et cum paucis diebus in oratione cum filio perstitisset in festo Georgii martyris præfatus filius ejus per præclara merita beati Guntheri a cæcitate oculorum meruit

liberari. Cui tam laudabili miraculo episcopus D Pragensis Nicolaus testimonium perhibuit, nec non turba maxima vicinorum, sacerdos de Neltoliz *o* Budyk *p*, sacerdos de Horek *q* et Zacharias.

20 Est et huic simile miraculum, quod Dominus ad sepulchrum beati Guntheri dignatus est operari. Nam quidam vir, Letuyk nomine, de Zlanhostuh *r*, cum filiam unicam virginem, sed heu annis fere duodecim cæcam haberet, et sæpius per amicos, ut eam pro implorando beneficio ad sepulchrum beati Guntheri deduceret, moneretur, eorum tandem acquiescens verbis filiam secum deduxerat cæcam. Quæ cum ad sepulchrum beati Guntheri paucis diebus et noctibus orationi vacans morata fuisset, lumen oculorum, quod olim amiserat, ope beati Guntheri in festo Albani *f* martyris est adepta. Item quædam bonæ conversationis femina de villa Prybizlay *t*, vulgariter dicta Blatnice, nomine Bolemila, uxor Scoretæ, anno dimidio usum loquendi naturalem amiserat, aliisque infirmitatibus molestiis in tantum pulsabatur, ut ab omnibus vicinis et cognatis vicina potius morti, quam vitæ affore crederetur. Sed, cum de beneficiis, quæ Dominus per beati Guntheri merita circa diversos infirmos ad sepulchrum ipsius venientes operabatur, ad amicorum præfate mulieris aures fama devenisset, animati in Domino infirmam curri superposuerunt atque in Brennowe monasterium cum festinatione deducentes juxta sepulchrum præfati Sancti cum maxima devotione locaverunt, ubi cum aliquanto tempore cibum nec potum capiens jacuisset, amicis et cognatis pro ea Dominum interpellantibus, pristina meruit sanitati restituti meritis et opitulatione beati Guntheri, cujus pater Conradus et mater Christina fuerant nuncupati.

21 Item anno gratiæ millesimo ducentesimo sexagesimo tertio in Vigilia beati Andreæ Apostoli mulier quædam, nomine Sdyfflava, de villa Domini Borzutte, nobilis viri, dicta Gessenye *u*, adducta fuit ad sepulchrum beati viri Guntheri funibus ligata per manus, quia spiritus immundus atrociter eam vexabat, dentibus suis horribiliter stridens in eos, qui eam intuebantur. Cumque aliquot horis ad tumulum beati viri Guntheri constrictis manibus in terra P jacuisset, lamentabiliter clamans, et oratio pro ea a parentibus suis, qui eam adduxerant, cum lachrymis ad Deum devotissime funderentur; ecce, divina miseratione suffragante, per beati viri Guntheri merita sanata fuit a dæmonis vexatione. Moxque tertio die compos rationis et discretionis effecta, procidit ad beati viri sepulchrum in modum crucis, gratias agens Deo et beato Gunthero, cujus meritis ac precibus affirmabat, se fore certissime curatam. Nam priusquam ad sepulchrum memorati patris nostri *x* beati Guntheri fuisset adducta, tribus hebdomadis a dæmone miserabiliter fatigatam et vexatam vir ejus, Petrata nomine, et Przibislava, matertera ipsius mulierculæ assertionem veridicam testabantur, siquidem prædicta mulier curata est infra publicam Missam ad tumbam viri Dei beati Guntheri hora diei quasi sexta toto conventu Brennowensi conveniente et præsentate. Testes hujus rei sunt Petrata, maritus ipsius, Mycha sororius ejus, Przibislava præfata, matertera ejus, et alii quamplurimi de ipsa villa Gesseniceze.

22 Item

EX MS.

A 22 Item anno Dominicæ Incarnationis millesimo ducentesimo sexagesimo tertio contigit grande miraculum in quadam villa, nomine Cossetyn *y*, cujusdam militis, vocabulo Protwyoy. Nam quidam vir, nomine Bohuslaus, cum haberet dilectum filium, David nomine, sexdecim annorum ætate, qui quadam gravi infirmitate correptus, subito cæcus et mutus effectus est, permissione divina id agente. Cumque jam continuis hebdomadis hujusmodi morbo laboraret, pater ipsius et mater graviter proinde dolentes, recordati miraculorum, quæ sæpius audierant a fidelibus, et ipsi quoque viderant patrari per beatum Guntherum, commendaverunt filium suum beato viro Gunthero, plenam gerentes fiduciam,

potenti Deo et beato viro Gunthero humiliter egerunt, ad monasterium Brennouense, ubi corpus ipsius venerabilis viri, Deoque dilecti Guntheri requiescit, personaliter venientes Priori et fratribus ejusdem cœnobii seriem hujus tam præclari miraculi, præstita juratoria cautione, exposuerunt. Qui dictis eorum, tamquam vera dicentibus fidem congruam adhibens, et Deum omnipotentem ac beatum Guntherum glorificans, præsens miraculum ad laudem et gloriam omnipotentis Dei inter reliqua miracula beati Guntheri coram idoneis testibus annotavit. Factum autem est hoc miraculum in die S. Petronellæ virginis hora diei nona temporibus Domini Martini *aa* venerabilis ab-

aa

batis. 24 Universis Christi fidelibus, præsentem paginam inspecturis, V. decanus Pragensis et P. archidiaconus Horsouiensis *bb* salutem, et felici cursu hujus vitæ curricula consummare. Notum sit omnibus hanc litteram inspecturis, quod nos a domino nostro J. *cc* episcopo Pragensi ad examinandum miraculum, quod Dominus per merita beati Guntheri in die beati Matthiæ Apostoli *dd* circa tumulum ejus declaravit, constituti, quia quædam virgo Duthawa de Buben *ee*, cum caruisset gressu, manuum officio, organo *E* vocis septem diebus, octavo die restituta est sanitati, patre ejusdem puellæ, nomine Blasio, attestante, et matre Helena, et quatuor vicinis de eodem villa Matthæo, Wenceslao, Crisone, et *Zorzykone*, qui jurati coram nobis, quod ita accidit, protulerunt, prout melius potuimus, non obmissum examinare. Nos igitur, qui vidimus et audivimus et quæ coram nobis cum juramento sunt prolata, ne aliquis imposterum dubitet, protestamur sigillis nostris hanc litteram roborantes *ff*.

gressu, manuum vocisque usu privata sanatur, *bb**cc**dd**ee**ff* *cuidam catenæ sponte franguntur, gg*

25 Anno ab incarnatione Domini millesimo trecentesimo *gg* sexagesimo primo, regnante tunc temporis inclyto rege Bohemorum quinto, Prænsi nomine, presidente cathedræ Pragensi venerabili patre domino Joanne, sanctæ Pragensis ecclesiæ episcopo XXIV, gubernante abbatiam Brennouensem reverendo viro domino Martino, emersit novam miraculum in monasterio præfato ad sepulchrum beati viri Guntheri xvii Kal. Maji eo tempore, cum conventus ejusdem monasterii vespertinas in choro laudes Deo persolveret, ecce, quam multi peregrini de civitate Brod *hh*, primam agentes venerunt ad ecclesiam Brennomensensem et cum aliquandiu orationem fudissent ad sepulchrum beati viri Guntheri, erat inter ipsos penitentes * quidam Henricus nomine, qui pro peccatis suis cathena ferrea ad nudum corpus cinctus erat et contractus per clausuras, ut non de facili rumpi posset ab aliquo, qua etiam aliquanto tempore gestans eam in corpore suo. Et, ecce, subito, divina gratia cooperante et meritis beati viri Guntheri suffragantibus, prædicta cathena, veluti aliquo artificio confrica foret, ad terram, videntibus omnibus, qui tunc aderant, cecidit *, et vir, qui eam portabat, expurgatus exclamavit, et fletibus et singultibus, quibus poterat, Dominum nostrum Jesum Christum glorificare cœpit, beato Gunthero copiosissimas gratiarum actiones referendo. Populus autem, qui tunc aderat, viso tali miraculo, cantibus suis glorificabat, et congregatio ipsius monasterii, spirituali lætitia excitata, pulsatis campanis, hymnum " Te Deum laudamus " dulci jubilo

*hh**ff* *an penitens?**vid. tom. 1 Octob. pag. 305 in Annotatis ad lit. f.*Rursus excus videt, mutus loquitur, *y*

B nua sanus surrexit: nam lumen oculorum, quod amiserat, recepit, et vinculum oris ejus reseratum per merita et preces beatissimi viri Guntheri, et cœpit loqui recte, prout antea loqui consueverat. Visionem quoque, quam viderat, patri suo et matri per ordinem enarravit. Audientes autem illi, gaudio magno repleti, flere cœperunt, credentes omnibus, quæ ab illo dicebantur, factumque gaudium magnum in illa die per universam villam. Statim autem pater et mater præfati juvenis ad sepulchrum beati Guntheri pergentes cum filio ipsorum, qui sanus fuerat factus, immensas Deo gratias agentes et ipsi beato viro Gunthero, publice protestantes coram Priore ipsius monasterii et custode sepulchri, Coyata nomine, et etiam juramentum super sanctum altare præstantes, quod, divina clementia favente, per beatum Guntherum filius eorum sit sanitati pristina restitutus. Hujus miraculi testes sunt pater et mater præfati pueri et tota vicinia villæ prænotatæ. Hoc autem accidit in nocte sanctæ Gedrudis * virginis gloriose.

* Gertrudis

mortuus (si talis revera fuerit) vis redditur, *z*

C 23 Eodem anno, videlicet millesimo ducentesimo sexagesimo tertio, contigit speciale miraculum in villa quadam nomine Zuchomazl *z*, ubi vir quidam, nomine Mukarz, cum haberet filium, nomine Domafflaw, unius anni infantulum de uxore sua, Wlasttyena nuncupata, pro dolor! exigentibus eorum peccatis, morbus gravissimus infantem præfatum in gutture tam atrociter oppressit, ut nimio tactus dolore lactis alimoniam ab uberibus matris suæ capere non valeret. Cumque dictus infantulus aliquantulis diebus gravi detineretur infirmitate, invalescente morbo, mortis exsolvit debita, viam universæ carnis ingrediendo, propter cujus mortem pater et mater infantuli non modicum contristati, flentes et evigilantes * auxilium beati Guntheri precibus assiduis implorabat, et subito mœstis affuit cœleste suffragium. Nam puer in cunis jacens mortuus mox cœpit paulatim suspirare et pueriles emittere gemitus, et cum omnes, qui tunc aderant, in stuporem et extasim converterentur, hujusmodi miraculum admirantes vehementer, pater et mater ipsius infantis, in gaudium conversi, gratias omni-

e an evigilantes?

EX MS.

jubilo cœpit personare. Tandem catenam jam dictam coram testibus fide dignis anno memorato fratres ejusdem claustrî receperunt, et pro signo tanti miraculi ad tumbam beati viri Guntheri publice suspenderunt. Ad hoc miraculum interfuerunt quamplures probi viri, cives de civitate, nobilis unus domini Smylonis Brod, quorum nomina subscribuntur: Rychardus notarius, Theodoricus civitatis faber, Dettricus de platea dentis, Ulsaltus faber, Marquardus Voynricus, Otto, Cunradus et alii plures fide digni.

EXCUS

26 Cum igitur fama beati Guntheri signis variis et prodigiis prodita longe lateque floreret et ad sepulchrum ejus quamplurimi ex diversis provinciis sitibundo pectore ob spem salutis æternæ properarent: accidit, ut eodem anno et sub iisdem principibus una dierum, scilicet 11 Kal. Aprilis, multi nobiles et probi viri in luctu penitentis consistentes ad monasterium Brennouense orationis causa ad tumbam beati viri Guntheri advenissent, affuit inter eos quidam civis de civitate Brod *ii*, Arnoldus nomine, orbatus oculorum lumine; et cum ad sepulchrum beati viri Guntheri orationi diutius incubisset, dolor oculorum cœpit abscedere, et lugubri voce clamans dicebat sociis suis, quia per Dei gratiam et precibus beati Guntheri aliquantulum videret. Erant autem cum eo viri fere centum, qui omnes devotionis causa ad sepulchrum jam dictum pariter convenerant, et constabat eis certo certius, quod idem Arnoldus multis temporibus caruerat lumine oculorum; unde admiratione vehementi permoti verbis ejus fidem adhibere minime curaverunt, et sic egressi de monasterio una cum ipso iter versus Pragam arripiunt, et cum aliquantulum a porta monasterii progressi fuissent, interrogabant eum socii, quot turres videret in monasterio Brennouensi?

VISU.

27 At ille, qui jam totaliter a cœcitate liberatus fuerat, respondit secundum quod se res habebat. Cumque jam per certam experientiam ipsum lumen recepisse, intellexissent, reversi sunt iterato ad sepulchrum Sancti memorati pariter cum ipso, qui cœcus fuerat, et convocata omni congregatione fratrum, qui tunc præsentes aderant, voce publica protestati sunt, ipsum lumen oculorum recepisse meritis et intercessionem beati Guntheri; fratres igitur, audito tali miraculo et oculata fide comperto, quod res vera esset, Deum omnipotentem, qui in Sanctis suis facit mirabilia glorificaverunt, et, pulsatis campanis, hymnum "Te Deum laudamus" ad laudem et gloriam Domini nostri Jesu Christi solemniter decantaverunt, multitudo quoque Theutonicorum *kk*, qui tunc cum præfato Arnoldo venerant, in gaudium conversi canticum exultationis et lætitiæ in laudem et gloriam nominis Christiani more suo studuit decantare. Factum autem est hoc miraculum in monasterio Brennou *die* xxii Aprilis hora diei tertia coram iis testibus, quorum nomina hic subscribuntur: Herascus, Gyfridus, filius Ynte, Albertus Haw, Thomas Eudmannus, Hermanus, Gotstolcus et alii quamplures probi viri fide digni, et isti omnes sunt nobiles cives de civitate Brod: ad hoc etiam miraculum affuit tota congregatio monasterii Brennouensis.

PUER

28 Item anno gratiæ millesimo *ll* sexagesimo tertio factum est miraculum hujusmodi ad sepulchrum beati viri Guntheri; nam cum con-

ventus ejusdem monasterii in choro vespertinis *D* instaret laudibus in festo Michaëlis archangeli, advenit copiosa multitudo populi ex diversis provinciis ad sepulchrum beati viri Guntheri causa devotionis; inter quos erat quidam vir, nomine Ulricus, civis de civitate regis Bohemiæ, quæ vocatur proprio nomine Udivora *mm*. Hic attulerat filium suum, in ambobus pedibus contractum, nomine Bertoldum, spem firmam et maximam habens fiduciam, quod meritis et precibus beati Guntheri possit velocius curari et pristina restitui sanitati. Jam enim per annum et amplius idem puer incessu pedum caruerat, et non nisi super genua gressum suum faciebat. Erat autem ipse puer annos habens tredecim a die nativitatis suæ. Cum igitur in brachiis matris suæ, nomine Margarth, ad tumbam beati viri Guntheri delatus fuisset, et aliquantam moram ibi consedisset, præfatus puer, matre ipsius et patre orationi cum lachrymis incumbentibus, et oblationem pro ipso devotius offerentibus, ecce, mirum in modum jam dictus puer, cernentibus cunctis, qui aderant, per merita beati viri Guntheri surrexit a sepulchro et sanus et incolumis deambulare cœpit per monasterium, et cum pater et mater prædicti pueri vidissent, magno gaudio repleti sunt, et continuo studuerunt nunciare in choro Priori, Woyslao nomine, qui tunc cum fratribus sibi commissis Vesperas decantabant ad laudem et gloriam sancti Michaëlis.

MM

E

29 Completa itaque vespertinali sinaxi ex integro memoratus Prior, convocatis ad se fratribus, retulit eis miraculum, quod in præfato puero acciderat; et habita inter se quadam interlocutoria, egressi sunt communiter universi senes et juvenes ad tumbam beati viri Guntheri, ubi pater et mater pueri jam curati orationi incumbabant, et advocantes eos ad se coram omni multitudine; quæ tunc aderat, præfatus Prior, utpote vir per omnia discretus et rationi adhærens, jussit sibi præsentari prædictum puerum, cupiens certificari de miraculo facto. Cum igitur præsentatus fuisset, statuit eum coram omni conventu fratrum, et diligenti examinatione præmissa, tenuit manus et pedes pueri, quem per omnes compages membrorum suorum reperit sanum et incolumem. Tandem recepta juratoria cautione a patre et matre, interrogavit *P* et requisivit ab eis, si verum sit, quod puer eorum prius claudus fuerit et modo curatus appareat.

INCESU

DONATUR.

30 Qui seipsos anathematizantes et jurantes per animas suas, et quosdam vicinos suos in testimonium producentes asserebant, verissime puerum suum claudum ad sepulchrum beati Guntheri detulisse, et modo per gratiam Dei et merita sancti Guntheri curatum et sanitati pristina redditum invenisse. Quorum verbis, utpote viris probis et fide dignis Prior fidem adhibens cum omni congregatione sua Creatorem cœli et terræ collaudans et glorificans "Te Deum laudamus" dulci jubilo inchoavit et usque ad finem solemniter decantavit. Populus autem, qui tunc convenerat utriusque sexus suis cantibus compulsatis omnibus, Domino Deo gratiarum actiones multiplices persolvere studuerunt. Factum est autem hoc miraculum infra vespertas in vigilia sancti Michaëlis ad sepulchrum beati Guntheri in præsentia Domini Martini venerabilis abbatis Brennouensis monasterii, Woysloi Prioris. Aderant etiam eo tempore

RE

A re ad hoc miraculum plus quam ducenti homines Theutonici et Bohemi, qui ex diversis partibus ad solemnitatem sancti Wenceslai martyris *nn*, qui patronus Bohemorum esse dignoscitur, devotionis gratia confluxerant, et hoc testantur cives de civitate, ubi pater pueri habet residentiam, videlicet Fridricus, Gotfridus, Henricus, Ulricus et ceteri quamplures homines fide digni.

et dæmonius liberatur.

81 Cum igitur fama beati viri Guntheri per multa miraculorum insignia per diversa loca divulgaretur et ad sepulchrum ejus quamplurimi variis languoribus oppressi, quidam etiam a dæmonibus obsessi curationis gratia properarent et sanitatis remedia meritis beati Guntheri efficaciter consequerentur, ecce, quidam vir, nomine Joannes, de villa domini episcopi, Okouncz *oo* vocata, obsessus a dæmone a parentibus suis ligatis manibus ad tumbam beati Guntheri adducitur, et ibidem orantes pro eo et oblationem offerentes commendaverunt eum beato Gunthero. Cumque aliquibus diebus ligatus ad statum ante fores ecclesie moraretur, et oratio quotidie fieret pro eo ad Deum a parentibus suis, *oo* infra sex dies curatus, a quo jam fatigatus fuerat quinque septimanis. Postquam autem curatus per beatum Guntherum sensum et discretionem pristinam rehabuit, statim, solutis nexibus, quibus fuerat constrictus, ad sepulchrum beati Guntheri occurrit, et cadens protinus in terram gratias egit Deo, et beato Gunthero, cujus meritis asserbat, se curatum esse, constringens se vinculo sacramenti. Curatus itaque fuit idem Joannes in die sancti Severini episcopi, hora diei tertia, anno gratie millesimo ducentesimo sexagesimo tertio tempore Martini abbatis monasterii Brennowensis, et hoc testantur pater et mater ipsius Joannis, nomine Zoth, et uxor ejus, Mazice nomine, et alii quamplures viri fide digni.

ANNOTATA.

a Hic abbas idem est, qui, ut num. 2 et seq. *Comm. præv. retuli*, electus fuit ad causam Canonizationis B. Guntheri agendam; sed ab eo proposito, monitu divino destitit. Successit Vito, qui obiit anno, ut scribit Ziegelbauer, 1255: ex hac vita decessit anno 1287.

b Hujus nominis villam nusquam reperi in *C Bohemia*: neque scio, num ejus nomen recti sit evaratum.

c Nicolaus hic in vivis fuisse dicitur *vi Idus Junii anni 1258*. Non obiit igitur isto anno die *xvii Januarii*, ut ait Pessina in Phosphoro pag. 600.

d Cladrub Benedictinum in Bohemia cœnobium est a Wlatizlao I duce, anno 1125 defuncto, fundatum.

e Xenodochii Ordinis Cruciferorum cum stella S. Francisci sub Regula B. Augustini in latere pontis Pragensis mentio fit apud Balbinum *proxime citatum*, volumine 10 *Erectionum pag. 212 in Instrumento anni 1419*.

f Seu chiragræ.

g Slapanow parochia est decanatus Stiepanoviensis in archidiaconatu Curimensi.

h Est verosimiliter Dubenez seu Dubez parochia decanatus Ryczanensis in archidiaconatu Pragensi. Sed est etiam parochia Dubnicz in decanatu Gablonensi; et Duba in Melnicensi. Item *Octobris Tomus IV*.

Dubenez in archidiaconatu et decanatu Gradi-censi.

EX MSS.

i Videtur esse parochia Lytoznicz decanatus Brandicensis seu Brundusiensis in archidiaconatu Pragensi.

k Supple Breunoviam, vel quid simile.

l Forte parochia Slaps decanatus Orzechowien-sis in archidiaconatu Pragensi.

m Legendum puto Benessow: est vero Benessow primo decanatus in archidiaconatu Pragensi, secundo parochia decanatus Dubblebensis, tertio decanatus Lyppensis.

n Hujus nominis parochia est in decanatu Stiepanoviensi.

o Parochia est decanatus (qui et archidiaconatus) Bechinensis.

p Forte legendum: Sacerdos de Budyk, aut forte potius Budecz: hujus enim postremi nominis parochia est in decanatu Rzipensi.

q Ecclesie Horek mentio fit apud Balbinum volumine x *Erectionum pag. 211 ex Instrumentis binis, quorum alterum est anni 1388; alterum anni 1418*.

r Nihil illo de loco inveni.

s Albanus martyr inscribitur *Kalendario Pragensi anni 1578 ad diem 21 Junii: colitur eo die Albanus martyr Moguntinus, de quo actum est in Opere nostro ad eundem diem tom. 4 Junii pag. 86*.

t Nescio, cum recte hæc vox in apographo nostro sit evarata: illi affinis nomine est parochia Przibieslaw in decanatu Brodensti, uti et locus Przibilawicz in decanatu Czalaviensi et Coloniensi; sed hic videtur esse Przibilavia, Bohemæ oppidum, 15 milliariibus Praga distans, et in districtu Czalaviensi situm, ut scribit Balbinus in *Miscellaneis lib. 2, cap. 8, § 4*. Vide etiam codicem Bibliothecæ archiepiscopalis, cui titulus Decimæ ecclesiasticæ anni 1384, apud eundem initio partis alterius *Miscellaneorum pag. 16 et 17*. Ex illo codice hausta sunt, quæ de plerisque Bohemæ locis hic memoratis ac dein memorandis, dixi.

u In decanatu Rakovnicensi parochia est Jecznicz, alias Jessenicz dicta: sed et alia parochia Jessenicz est in decanatu Wltaviensi. Item Jessenik in Havranensi.

x Hinc colligi videtur posse, scriptorem horum *Miraculorum monachum Breunoviensem fuisse*.

y Forte est Kossitycz, parochia decanatus Rzeccicensis.

z Non reperi.

aa Vide de illo dicta ad lit. a hic.

bb Inter archidiaconatus 10 diocesis Pragensis, Horssowiensis ordine nonus est in memorato hic ad lit. t codice.

cc Fuit hic Joannes, hujus nominis III, Pragensis episcopus post obitum Nicolai, anno 1258 defuncti, usque ad annum 1278.

dd Februarii 24.

ee Inter decanatus Pragensis ecclesias numeratur Ecclesia in Buben.

ff Apographo nostro in margine hic adjiciuntur sequentia: Huc usque antiqua scriptura est, nec forte recentior, quam ultimum miraculum. Secunda manu evarata est, de qua lit. a in Annotatis ad cap. 1 *Miraculorum mentionem feci, in Vitam B. Guntheri observatio sequens*: Notandum, quod beatus Guntherus heremum intravit anno Domini *MVIII*. Sequenti anno S. Henricus tradidit nemus ad cellam in Rmich-
140 nach

EX. MS.

nach (vide ea de re dicta num. 22 Comm. Præv.) cum cæteris terminis et districtis. Item anno **MXIX** procuravit ecclesiam in Rmichnach dedicari a Gregorio (imo Berngero, ex num. mox laudato. *Commentarii præviti*) episcopo Pataw. infra Kal. Septembris. Item notandum, quod ad petitionem ipsius Guntheri tradidit Henricus sanctus rex (imo Henricus, *Conradi Salici filius*.) ad titulum sancti Mauritii in Altach anno Domini **MXL**. Et quia hæc omnia scripta inveniuntur, conjectura est, quod idem Guntherus post hæc in ulteriorem heremum versus Bohemiam intravit, et ibidem reliquos quinque annos, quibus postea supervixit, Domino usque in finem strenuum et devotum exhibuit famulatum. Tum ea *Gestis Henrici III recitat sequentia* : Pater quidam in illis partibus venerabilis heremita, Guntherus nomine, Turingus nativitate, qui quondam ex sat divite seculari milite ad spirituales militiam monachicamque vitam conversus, aliquanto prius in Altahensi cœnobio, sed postea in Bohemensis sylvæ solitudine jejuniis et orationibus vacando, labore manuum extirpatis arbutibus, victum quæritando, cellas et oratoria construendo, et quoscunque poterat exemplo vel exhortatione sua ad seculi contemptum et divinum servitium aggregando, multisque sanctis actibus insudando, plurimos solitarii annos vixerat, qui in convertendis errantibus et pacificandis discordantibus multum sæpe studebat. Hic vero. . . . militumque tribulationem compassus se mediatorem inter exercitum nostrum

ducemque fecit, et ut incolumes omnes cum pace ex provinciis educere faceret, volentibus eos utpote hostes infestissimos occidere pia allocutione, petitione, consilioque persuasit. Quæ autem sequuntur, *tertia recentiori manu ecarata pariter notantur in apographo nostro.*

gg *Przymislaus, hujus nominis II, sed quintus Bohemæ rex, Joannes III, episcopus Pragæ, et Martinus abbas Breunoviensis, quorum tempore, quod hic narratur prodigium, contigit, simul vivere seculo 13; anno igitur 1361 substituendus est 1261, vel forte 1263.*

hh *Geminum oppidum in Bohemæ est, quorum unum, in districtu Caursimensi situm, Broda Bohemica; alterum in Czaaslaviensi Broda Teutonica nuncupatur.*

ii *Vide proxime dicta ad litt. hh.*

kk *An significantur hic cives Brodæ Teutonice, qui una cum Arnolde Breunoviam B. Guntherum veneraturi venerint?*

ll *Supple ducentesimo ea dictis hic ad litt. gg. mm Urbes civitatesque regias regni Bohemæ recenset Balbinus Miscellaneorum Decade 1, lib. 3, § 3; sed nulla illic memoratur Udivora.*

nn *Wenceslaus martyr et Bohemæ dux notatur in Officiis propriis ecclesiæ Pragæ anni 1679 ad diem 25 Septembris, pridie Dedicationis ecclesiæ S. Michaelis in monte Gargano. Actum de S. Wenceslao fuse est in Opere nostro tom. 8 Septembris a pag. 770.*

oo *Oken notatur in decanatu Kamenicensi. Idemne, an alius locus?*

DE B. GOSWINO ABBATE

IN MONASTERIO AQUICINCTINO

IN DIŒCESI ATREBATENSI

COMMENTARIUS HISTORICUS

I. H.

§ I. Beati Abbatis Vita duplex : quis utriusque futurus usus ; illius annus locusque natalis, doctrina, profectio Parisina, cum Petro Abaelardo de-certatio, canonicatus.

ANNO MCLXVI.
Nostrum de
duabus

Septimus hic monasterii Aquicinctini, Ordinis S. Benedicti, Abbas binos habuit Vite scriptores, cœnobii ejusdem monachos. Utriusque lucubrationem e veteribus Mss. anno pæteriti seculi vigesimo Duaci excudendam curavit Richardus Gibbonus sacerdos, paucasque ad Operis calcem animadversiones adjecit. In his cum Joanne Molano, in Annotationibus ad Usuardi Martyrologium die 9 Octobris, aliisque existimat, prioris Vite auctorem fuisse Alexandrum, proximum Beati nostri in abbatiâ dignitate successorem; posterioris vero quemdam ejusdem loci monachum, qui sub Simone, IX Aquicinctensi præsule, vixerit, scriptorem facit. At Molanus et Gibbonus laudati genuinum in Alexandro Vite primæ scriptorem designasse haud videntur: neque ullam pariter conjecturæ suæ in medium proferunt rationem. Ille in

omnibus, quas vidi, Usuardini Martyrologii editionibus suis hunc fere loquitur in modum: Gosvini abbatis historiam habet Aquicinctum per Alexandrum successorem: hic, cur ita senserit, nullibi prodit, nisi id conjectasse dicatur ex eo, quod Vita prior septennio post Beati obitum ecarata legatur in ejusdem Vitæ Præfatiumcula epistolari.

2 Mihi vero, non ab Alexandro, proximo Gosvini successore, sed ab inferiori Aquicinctino monacho hanc Vitam ecaratam, verisimilius appareat. Enimvero Vitæ istius auctor non se tantum, suamque lucubrationem alicui superiori, haud dubie Aquicinctini monasterii tum temporis abbati, offert dedicatque, sed et eam corrigendi ac penitus rejiciendi facultatem concedit, ut ex ipso Præfationis exordio ac fine manifestum est. Hujusmodi autem est Præfationis initium:

Beati Vitæ,
in quarum